

Félretájékoztatás

VISSZHANG - XLVIII. évfolyam 3. szám, 2004. január 16.

Polónyi glosszája az ÉS január 2-i számában (Politikai kommunikáció) az "Oktatáskutató Intézet megszüntetése", illetve - a másik fél szerint - "a kutatói tevékenység" "új szervezeti formában" folytatódó továbbműködése kapcsán lényegében dezinformációval vádolja a tárcaminisztert. Nem tudom, jogosan-e. Mások azonban ebben az ügyben biztosan dezinformáltak a közvéleményt - bár nyilván csupán ügyletlenségből, szakmai hibából, illetve szenzációhajhászásból.

2003. november 30-án kaptam egy e-mailt a Magyar Szociológiai Társaságtól, amelyben felkértek, hogy ha egyetértek a Társaság elnökségének az Oktatáskutató Intézet ügyében az oktatási miniszterhez írott levelével, aláírással támogassam azt. Az intézet helyzetéről és munkájáról minimális információkkal rendelkezem. Miután azonban a levél mindjárt az elején leszögezte, hogy "Társaságunk nem hivatott megítélni, hogyan tölti be" az intézet "az oktatási minisztérium háttérintézményének funkcióját, indokolt-e átszervezése, megszüntetése vagy sem", és nem tartalmazott többet, mint hogy "szükséges lenne, hogy Miniszter Úr a megszűnő Oktatáskutató Intézet legkitűnőbb, tudományosan minősített munkatársaiból formált kutatócsoport további fennmaradását más - akadémiai, egyetemi - keretek között biztosítsa", december elsején csatlakoztam az aláírókhoz. Azt ugyanis - miután a hetvenes években ezen intézet egyik jogelődjénél voltam szerkesztő egy évtizeden át - biztosan tudom, hogy számos valóban kitűnő kutató dolgozott, illetve dolgozik ebben a teamben ma is. Mivel pedig formálisan mintegy három évig az Oktatáskutató Intézetnek is munkatársa voltam (megalakulásakor - az akkor kinevezett igazgató felmondási szándékáról értesülve - gyesre mentem, annak időtartama alatt pedig nem rúghattak ki), aláírással e tény jelzésével nyomatékosítottam.

A december 12-i Magyar Hírlapban azonban - kb. száz aláíróval együtt - nem ez alatt a szöveg alatt jelent meg a nevem. Már a cím is - Tiltakozás az Oktatáskutató Intézet megszüntetése ellen - félrevezető volt, hiszen ez a levél nem tiltakozás volt az intézet megszüntetése ellen, hanem a megszüntetés után bekövetkező helyzetre vonatkozó nyomatékos kérés. A levelet a lap nem adta közre, helyette két mondatban kivonatolta. Az első mondat szerint "a Magyar Szociológiai Társaság elnöksége levelet intézett Magyar Bálint miniszterhez, aggodalmát fejezve ki a magyar oktatásszociológia fontos műhelyének, az Oktatáskutató Intézetnek ez év december 31-ével történő megszüntetése ügyében." Ez még rendben lett volna, ám a folytatás így szólt: "Kozák Gyula szociológus "nem a kutatók egy részének", hanem az egész intézetnek a megőrzését tartja fontosnak". Ez után a harmadik, egyben zárómondat, miszerint "aláírásgyűjtő akció keretében az alábbiak csatlakoztak, nyilvánosan is kifejezve kívánva egyetértésüket", a címmel együtt azt sugallta, mintha az aláírók az intézmény megszüntetése ellen tiltakoztak volna, nem pedig "a legkitűnőbb munkatársakból formált kutatócsoport további fennmaradására" kértek volna garanciát.

A sajtóetika megköveteli, hogy ha egy közérdekű levél aláíróinak nevét egy sajtóorgánium közreadja, akkor vagy közölnie kell azt a levelet, amelyet az illetők aláírtak, avagy legalábbis - ha netán túl hosszúnak tartja - korrekten kell ismertetnie azt, és az aláírók neve fölött azt kell ismertetnie, nem vegyítve más véleménynyel. Lehetséges, hogy a nálam jóval régebben és jóval tovább az intézetben dolgozó, így az ügyben nyilván tájékozottabb - a levelet alá sem író - Kozák Gyula álláspontja a helyes, és nem az aláíróké. Az ő véleményét azonban külön kellett volna közölnie a lapnak. A címadás szabadsága pedig, amelyre a napilapok oly kényesek, nem terjed odáig, hogy olyasmi szerepeljen a címben, ami nem igaz.

Vártam, hogy a Magyar Szociológiai Társaság vagy valamelyik aláíró-társam helyesbíti az újságban

megjelenteket. Ilyesmivel azonban nem találkoztam. Ezért írtam meg most, Polónyi glosszája apropóján az esetet. Mellesleg alapvetően hamisnak tartom a glosszaíró hasonlatát, miszerint "annyi történt, mintha az ÉS-t holnaptól valamelyik napilap vasárnapi magazinjává alakítanák". Az ÉS ugyanis - ellentétben az Oktatáskutató Intézettel - nem az adófizetők forintjából működő állami intézmény. Szerencsére.

Tábor Ádám